

RECENSION

Barbara Oskika som Rita

Lovely Rita

Originaltitel Lovely Rita

Svensk titel Lovely Rita

Regi Jessica Hausner

Producent Antonin Svoboda, Philippe Bober, Heinz Stussak

Manus Jessica Hausner

Foto Martin Gschlacht

Roller Barbara Oskika, Christoph Bauer i, Wolfgang Kostal, Karina Brandlmayer, Peter Fiala, Gabriele Wurm-Bauer, Harald Urban, Felix Eisler, Agnes Napijalska m fl

Österrike/Tyskland 2001

Längd i tid 1 tim 20 min

Censur tillåten från 11 år

Distributör novemberfilm

Hänger det ett gevär på väggen kommer det att användas. Varje steg och varje blick blir ett förebud när tonåriga Rita revolterar mot hela den småborgerliga omvärld som hon finner skenhelig och förljugen.

I den katolska skolan, där hon är högst impopulär både bland lärare och elever, ljuger hon ihop otaliga skäl till sin frånvaro. Hon saboterar den engelska skolpjäsen, där hon har en förnedrande roll som husa. Något som knappast ökar hennes popularitet. Sina föräldrar försöker hon driva till vansinne- En obstinat vägran fälla ner dasslocket blir en tämligen meningslös symbolhandling för ett lågmält men desperat uppror.

De tysta protesterna besvaras dock med likgiltighet eller inläsn-

ing på rummet. Något som inte hindrar Rita från att utforska sin sexuella dragningskraft både på en främmande busschaufför och en yngre lungsjuk grannpojke, med vilken hon också gör ett försök att rymma hemifrån.

Det hela är återhållsamt berättat i opretentiöst DV-format med långa tysta tagningar där sakernas tillstånd antyds mer än förklaras. Naturalismen förstärks av de många icke professionella skådespelarnas lågmälda approach. Inte minst Barbara Oskika i huvudrollen med sin bleka, närmast katatoniska uppsyn som lite oberäkneligt spritter till av liv de gånger hon låtsas spela med i det sociala livets regler.

Jessica Hausner sällar sig till ett samstämmigt gäng österrikiska kvinnliga filmregissörer och manusförfattare som ger uttryck för en osminkad bild av det till synes dysfunktionella samhälle de lever i. De dissekerar fram familjelivet som en skräckens teater, människans patologiska föreställningsvärld som metafor för medborgarnas alienation och kapitalismens iskalla exploatering av livströtta människor,

Tankarna går givetvis även till österrikisk films nestor Mikael Haneke som delar Hausners och hennes kollegors pessimistiska samhällssyn även om han estetiskt är något mer vidlyftig.

Den avskalade scenografin, den karga dialogen och ljudarbetet handlar i *Lovely Rita* så gott som alltid handlar om atmosfärisk förstärkning snarare än om att försöka styra våra sinnen. Ändå blir det en film som effektivt äter sig in i magtrakten.

Känslan av obehag finns som sagt redan i anslaget och är den dramaturgiska motorn. Till synes odramatiska situationer andas livsfara. Allt pekar mot det oundvikliga. Inte desto mindre kommer slutet som en smärre chock.

Louise Lagerström